

Motion till riksdagen 2011/12:C236

av **Maria Lundqvist-Brömster (FP)**

Efterlevande makes och särkullbarns arvsrätt

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ändra arvsreglerna i ärvdabalken på så sätt att en efterlevande make kan behålla makarnas permanentbostad även om detta skulle inkräkta på särkullbarnens rätt till arv efter sin avlidna förälder.

Motivering

Den 1 januari 1988 infördes arvsrätt för efterlevande make med innebörd att all den avlidnes kvarlåtenskap tillföll den efterlevande maken med fri förfoganderätt och att bröstarvingar därmed fick vänta med att utfå sitt arv till dess båda makarna var avlidna. En förutsättning härför var dock att den avlidne inte efterlämnade särkullbarn. Dessa tillförsäkrades nämligen rätt att omedelbart erhålla sitt arv efter sin avlidna förälder. Genom testamente kan makarna förändra situationen för särkullbarnen genom att inskränka deras rätt till arv efter sin förälder till laglotten (som är hälften av arvslotten).

För många är förmögenhetssituationen sådan att familjens stora förmögenhet består av en villa eller en bostadsrätt, som utgör makarnas permanentbostad. Detta innebär att i många fall tvingas efterlevande make att avyttra och flytta från permanentbostaden för att få medel till att betala ut särkullbarnens arv. Detta är minst lika otillfredsställande som det var när en make eller make tvingades flytta på grund av en orimligt hög fastighetsskatt.

Det krävs därför lagändringar så att den efterlevande maken kan bo kvar i den permanentbostad som kanske innehafts under mycket lång tid.

Det har såsom en lösning på detta problem föreslagits att även särkullbarnen ska vänta med att få ut sitt arv till dess att efterlevande make avlidit. Detta är emellertid ingen tillfredsställande lösning på grund av att den öppnar alltför

Fel! Okänt namn på

stora möjligheter för den efterlevande maken att vidta sådana dispositioner att särkullbarnens arvsrätt helt eller delvis äventyras.

I stället bör en lösning sökas så att permanentbostaden kan behållas av efterlevande maken och övrig egendom utskiftas till särkullbarnen.

Vår regel i 3 kap. 1 § andra stycket om rätt för den efterlevande maken att alltid få egendom till så stort värde som motsvarar fyra gånger basbeloppet (idag drygt 170 000 kr) räcker inte till när det är fråga om en villa eller en bostadsrätt.

I Finland har införts en särskild rätt för den efterlevande maken att oskiftad i sin besittning få behålla den bostad som utgjort makarnas gemensamma hem. All övrig egendom utskiftas.

Den finländska modellen innebär att särkullbarnen får vänta med att få ut sitt arv vad gäller bostaden. Den tillgodoser på så sätt efterlevande makens mycket rimliga krav på att få bo kvar i den tidigare gemensamma bostaden. Den tillgodoser vidare särkullbarnen på så sätt att bostaden inte kan avyttras av den efterlevande maken utan särkullbarnens aktiva medverkan.

Det är möjligt att det kan finnas andra alternativ än det som valts i Finland. Det viktiga är att frågan snarast blir föremål för en allsidig utredning och att inriktningen av den utredningen är att efterlevande make ska kunna behålla den tidigare gemensamma bostaden även i situationer där detta inkräktar på särkullbarns arvsrätt.

Stockholm den 14 september 2011

Maria Lundqvist-Brömster (FP)